

підозрюваного, обвинуваченого про зміну запобіжного заходу протягом трьох днів з дня його одержання згідно з правилами, передбаченими для розгляду клопотання про застосування запобіжного заходу (ч. 4 ст. 201 КПК України). Клопотання про обшук розглядається в суді в день його надходження за участю слідчого або прокурора (ч. 4 ст. 234 КПК України) тощо;

3) своєчасність виконання ухвал слідчого судді на проведення процесуальної дії. Так, ухвала слідчого судді щодо застосування запобіжного заходу підлягає негайному виконанню після її оголошення (ст. 205 КПК України). Строк дії ухвал на обшук житла чи іншого володіння особи, не може перевищувати одного місяця з дня постановлення ухвали (п. 1 ч. 2 ст. 235 КПК України);

4) допустимість повторного звернення до слідчого судді при відмові в наданні дозволу на проведення процесуальної дії. Так, постановлення слідчим суддею ухвали про відмову в наданні дозволу на проведення негласної слідчої (розшукової) дії не перешкоджає повторному зверненню з новим клопотанням про надання такого дозволу (ч. 5 ст. 248 КПК України);

5) апеляційний порядок оскарження ухвал слідчого судді (ст.ст. 309–310 КПК України) [4, с. 116].

Зазначені засади характеризують найважливіші риси здійснення повноважень слідчим суддею, як специфічної діяльності під час досудового розслідування, першочергово при застосуванні заходів забезпечення кримінального провадження.

Список використаних джерел

1. Конституція України: Закон від 28 черв. 1996 р. № 254к/96-ВР. Верховна Рада України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>;

2. Кримінальний процесуальний кодекс України: Закон України від 13.04.2012. // Голос України. – 2012. – 19 травня (№ 90-91);

3. Скрипіна Ю. В. Слідчий суддя в системі кримінально-процесуальної діяльності (порівняльно-правове дослідження): автореф. дис... канд. юрид. наук: 12.00.09 «Кримінальний процес; криміналістика та судова експертиза». Харків, 2008. 20 с.;

4. Тракало Р. І. Роль слідчого судді у досудовому розслідуванні. Вісник Академії адвокатури України. 2014. Том 11. С. 109–119;

5. Фаринник В. І. Застосування заходів забезпечення кримінального провадження: теорія та практика: монографія. Київ: Алерта, 2017. 548.

Кушнеров В.М.,

ВИДИ ПРОЦЕСУАЛЬНИХ СТРОКІВ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ

Кримінальні процесуальні строки існують в багатьох своїх різновидах, характер яких залежить від мети встановлення строку, його функцій, порядку регулювання відносин, яких він стосується і на які він має вплив. У найбільш загальному вигляді відобразити сутнісні подібності та відмінності будь-яких правових строків між собою та систематизувати накопичені знання про них дозволяє класифікація.

Серед підстав для класифікації строків у кримінальному процесуальному праві велике теоретичне та практичне значення має поділ строків за тими цілями, для яких вони встановлені, за характером їх дій і правовими наслідками, які настають у зв'язку із закінченням того чи іншого строку. За цими ознаками слід розрізнити:

- 1) строки здійснення слідчих, судових та інших процесуальних дій;
- 2) строки прийняття процесуальних рішень;
- 3) строки застосування заходів процесуального примусу;
- 4) строки заявлення учасниками кримінально-процесуальної діяльності клопотань, скарг, заяв, тобто строки захисту прав тих суб'єктів судочинства, які залучаються до кримінального судочинства органами і посадовими особами, які безпосередньо здійснюють провадження в конкретній кримінальній справі.

За юридичним значенням існуючі строки, на наш погляд, можна класифікувати на процесуальні, строки давності та строки примусової дії.

1. За допомогою процесуальних строків закріплюються відрізки часу, в межах яких уповноважені органи та посадові особи зобов'язані вчинити певну процесуальну дію (розглянути скаргу або клопотання, направити копію постанови прокурору, внести у відповідний державний орган, громадську організацію або посадовій особі подання про вжиття заходів для усунення причин і умов, що сприяли вчиненню злочину тощо). Процесуальними також будуть і строки, що визначають час, протягом якого особа вправі оскаржити рішення особи, котра безпосередньо провадить кримінальне судочинство. Порушення цих строків тягне за собою для винної особи несприятливі наслідки – на посадову особу, яка допустила тяганину у справі, може бути накладено дисциплінарне стягнення. При цьому необхідно зазначити, що порушення процесуальних строків провадження у справах не зупиняють.

2. Що стосується строків давності, то у випадку, якщо вони минули, провадження у справі закривається, а прийняті акти втрачають юридичне значення і стають недійсними.

3. Строки примусової дії визначають час для здійснення окремих заходів кримінально-процесуального примусу. Вони закріплюються безпосередньо законом, а при застосуванні санкцій конкретизуються спеціальною постановою або актом правозастосування, які приймаються відповідно й на підставі закону. Якщо час примусової дії минув, посадова особа зобов'язана припинити її (затримані та заарештовані повинні бути звільнені; відсторонення обвинуваченого від посади повинно бути скасовано тощо).

За правовими наслідками закінчення строків у кримінальному процесі в літературі їх класифікують як:

1) обмежуючі в часі дії, вчинення яких залежить від волі суб'єкта і які є його правом. Закінчення даного строку вказує, що суб'єкт позбавляється свого права, а вчинені ним процесуальні дії не створюють правових наслідків (до таких відносяться строки, протягом яких можуть бути оскаржені дії (бездіяльність) і рішення слідчого, прокурора та суду);

2) обмежуючі в часі вчинення обов'язкових процесуальних дій (строк пред'явлення обвинувачення після винесення постанови про притягнення особи як обвинуваченого). Закінчення даного строку без вчинення дії (пред'явлення обвинувачення) тягне за собою визнання наслідків прийняття процесуального рішення про притягнення особи як обвинуваченого юридично неспроможними. Однак закінчення даного процесуального строку не перешкоджає повторному прийняттю того ж процесуального рішення, після чого строк знову почне свій перебіг;

3) обмежуючі триваючі дії (до таких варто віднести строки провадження досудового розслідування, а також строки тримання під вартою). Закінчення строків досудового розслідування передбачає припинення самої діяльності по здійсненні кримінального провадження, тому що вчинення будь-яких процесуальних дій за межами строків розслідування також додає їм статус юридично неспроможних. Закінчення строку тримання під вартою вимагає негайного звільнення особи. Дані строки обчислюються з урахуванням того строку, плин якого було припинено чи зупинено, або протягом якого особа раніше утримувалася під вартою [1, с. 24–25].

Відповідно до ч. 1 ст. 113 Кримінального процесуального кодексу (далі – КПК) України процесуальні строки можна також поділити за суб'єктами, які встановлюють тривалість строків, на дві групи:

1) процесуальні строки, встановлені законодавцем;

2) процесуальні строки, встановлені прокурором, слідчим суддею або судом.

Отже, підстави для класифікації процесуальних строків можуть бути самими різноманітними. Зокрема, КПК України дозволяє класифікувати про-

цесуальні строки за суб'єктами, які встановлюють тривалість процесуальних строків (строки, встановлені законодавцем, і строки, встановлені прокурором, слідчим суддею або судом), за правовими наслідками закінчення строків, за юридичним значенням, за характером дій тощо.

Список використаних джерел

1. Тертишник В. М. Кримінально-процесуальне право України : підручник. 4-те вид., доп. і перероб. Київ : А.С.К., 2003. 1119 с.

Василик В. В.,
аспірант Національної академії
внутрішніх справ

ДЕЯКІ ПИТАННЯ РЕФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ОРГАНІВ ЮСТИЦІЇ УКРАЇНИ У СФЕРІ ВИКОНАННЯ ПОКАРАНЬ

Реформи, що нині тривають у державі потребують ґрунтовного наукового супроводу, їх проведення актуалізує широке громадське обговорення нагальних проблем. У центрі цих реформ – зміна парадигми державної політики боротьби зі злочинністю в аспекті верховенства права та основоположності прав людини, захист яких і є віссю усіх перетворень. Без проведення теоретичних і прикладних наукових досліджень з актуальних питань формування та реалізації державної політики у сфері кримінальної політики та її кримінально-виконавчої складової, проблем професійної діяльності та підготовки персоналу, а також без широких відкритих дискусій неможливий подальший прогресивний рух у заданому напрямку [1, с. 112].

Зміна геополітичних векторів України та стрімке прагнення нашої держави до європейської інтеграції диктує ряд вимог, найголовнішими серед яких є побудова ефективних механізмів державно-владного регулювання, забезпечення прав та охоронюваних законом інтересів суб'єктів правових відносин, демократизації суспільно-політичних та економічних процесів.

В системі суспільно-політичних змін виступили органи юстиції. Саме Міністерство юстиції України стало виразником того стрімкого поступу та інноваційності, якого очікує українське суспільство у постреволюційну добу. Саме в системі юстиції активно запроваджується передовий світовий досвід у сфері інновацій надання адміністративних послуг, спрощення та зниження вартості процедур, активне впровадження новітніх інформаційних технологій, навіть у найконсервативнішій сфері, а також, застосування новітніх принципів роботи державних службовців з прозорістю та відкритістю їх діяльності [2, с. 275].

Постановою Кабінету Міністрів України від 18.09.16. № 343 «Деякі питання оптимізації центральних органів виконавчої влади системи юстиції» - Державну пенітенціарну службу ліквідовано, поклавши на Міністерство юстиції